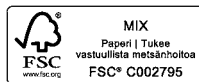

Aili Somerscalo

MESTARITONTUN SEIKKAILUT

WSOY

Kahdeskymmenesviides painos

Teoksen ensimmäinen painos ilmestyi vuonna 1919.

Teksti © Aili Somersalon oikeudenomistajat ja WSOY 2026

Kuvitus © Onni Mansneruksen oikeudenomistajat ja WSOY 2026

Graafinen suunnittelu: Riikka Turkulainen

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-53068-9

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@wsoy.fi

AILI SOMERSALO

MESTARITONTUN SEIKKAILUT

Kuvittanut Onni Mansnerus

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

I LUKU

MESTARITONTTU LÄHTEE MAAILMALLE

Oli yö. Satumaan kuninkaanlinna nukkui, vanha Mestaritonttu vain valvoi. Hän istui ypöyksinään linnan laajassa eteisessä suuri kultainen avain polvillaan ja vartioi linnaa. Näin oli hän vartioinut joka yö jo monta sataa vuotta. Siinä istuessaan Mestaritonttu katseli eteisen katossa kimaltelevaa helmeä, joka loisti kuin lyhty. Se oli ihmeellinen helmi, sen oli Merenkuninkaan poika kerran antanut Satumaan Päivikille lahjaksi, mutta Päivikki ei siitä silloin huolinut, vaan antoi sen Mestaritontulle, ja hän oli ripustanut sen eteisen kattoon yölyhdykseen.

Silloin Mestaritonttu kuuli kummallista soittoa. Hän nousi seisomaan ja pani kätensä korvansa juureen paremmin kuullakseen, sillä Mestaritonttu oli tarkka vahti, jolta ei jäänyt mitään huomaamatta. Soitto kuului linnan puistossa olevalta

lammelta. »Kukahen siellä tähän aikaan soittaa, häiritsee vielä kuninkaan ja kuningattaren unia», mietti Mestaritonttu. Hän kulki hiljaa eteisen poikki, avasi ovet ja astui ulos puistoon. Kun hän oli lukinnut jälleen suurella kulta-avaimella linnan ovet, kiirehti hän Lummelammelle päin. Hengästyneenä hän saapui hämärää polkua pitkin lammen rantaan ja pysähtyi hämmästyneenä tuijottamaan. Päivikkikö istui tuolla jättiläislumpeen lehdellä? Päivikki, jonka Meren prinssi kerran oli houkutelut mereen? Niin, se oli Päivikki. Hän kiikkui hiljaa lehdellä ja valkoinen vaahto kohisi niin hänen ympärillään, että näytti siltä kuin istuisi hän helmisateessa. Helmikruunu hohti hänen hiuksillaan ja merenneidot uiskentelivat kisaillen hänen ympärillään; muutamat heistä soittivat niin kumman kauniisti, että Mestarintontunkin vanha sydän sykähti oikein oudosti.

Mutta Mestaritonttu tiesi mitä hänen tuli tehdä. Hän asetti kätensä torveksi suulle ja huusi Päivikille. Hän pyysi ja rukoili, että Päivikki palaisi takaisin kotiinsa Satulinnaan, jossa häntä niin katkerasti kaivattiin. Heti taukosi soitto ja laulu, ja merenneidot kääntyivät katsomaan rannalle päin, mutta Päivikki liukui hiljaa lehdeltä veteen ja katosi sinisen pinnan alle. Ja merenneidot ilkkuivat ja nauroivat kunnianarvoisalle, vanhalle Mestaritontulle, viskasivat vaahtoa hänen vaatteilleen ja lopuksi paiskasivat suuren vaaleanpunaisen simpukan hietikolle hänen jalkainsa juureen. Tämä oli Mestaritontusta sentään liikaa, ja vaikka se ei ollutkaan hänen arvonsa mukaista, hän sieppasi kuitenkin simpukan hietikolta ja heitti sen suutuksissaan heti takaisin. Se putosi keskelle meren-

neitojen parvea. Vesi syöksähti ryöppynä korkealle ilmaan ja merenneidot karkasivat kiljahtaen joka suunnalle ja nauroivat katketakseen. Mutta Mestaritonttu palasi surullisena linnaan takaisin.

Avatessaan jälleen eteisen oven Mestaritonttu näki, että kuningas kurkisti makuuhuoneensa ovesta ja viittasi häntä luokseen. Mestaritonttu hiipi sinne ja kuningas kysyi kuis-
katen, mistä melu kuului ja mitä oli tapahtunut. Olivatko jättiläismuurahaiset jälleen sotaretkellä Satumaata vastaan? Vai olivatko yökorennot riitaantuneet keskenään?

Eivät ne olleet jättiläismuurahaisia eivätkä korentoja, jotka melusivat. Merenneidot ne vain siellä iloaan pitivät. Ja vanha Mestaritonttu kertoi henkeään pidätellen kuninkaalle, että hän oli nähnyt siellä merenneitojen parvessa itse Päivikin, kadonneen, ikuisesti kaivatun Satumaan kuninkaantytären! Siitäkos kuningas hämmästy. Hänen hämmästyksensä oli niin suuri, että kultainen valtikka, jota hän oli unisena pidellyt toisessa kädessään, putosi lattialle ja oi, katkesi kahtia! Tästä kuningas hermostui kovin, sillä valtikka oli haltijattarien antama taika-
valtikka. Kiihdyksissään kuningas sanoi, että Mestaritonttu oli huono Mestaritonttu ja nuhteli häntä ankarasti siitä, ettei heti tullut kuningasta herättämään. Kuningas olisi tahtonut itse mennä huutamaan Päivikkiä. Kyllä Päivikki silloin olisi tullut!

Ja kuningas meni makuuhuoneeseensa ja painoi oven kiinni jäljessään.

Voi, kuinka Mestaritontun mieli meni pahaksi! Hänkö olisi huono Mestaritonttu, hän, joka jo vuosisatoja oli tun-

nollisesti vartioinut Satulinnaa joka ainoa yö, paitsi jouluna ja juhannuksena, jolloin hänellä oli virkavapautta, eikä edes kärpänenkään ollut päässyt tunkeutumaan linnan ovista sisälle!

Hän palasi linnan eteiseen ja asettui jälleen istumaan sinne kultainen avain polvillaan. Masentuneena hän katseli helmeä, joka hohti himmeästi, ja helmiä alkoi vierähtää hänenkin silmistään, kyynelhelmiä, sillä vanha Mestaritonttu itki. Hän räpytteli silmiään, mutta niihin kohosi aina uusia kyyneliä, niin että katossa riippuva helmikin näytti hänestä usvassa uivalta pallolta. Siinä istuessaan hänen mielessään heräsi ajatus, joka nopeasti kypsyi päätökseksi. Hän, Satumaan Mestaritonttu, luopuisi virastaan, jättäisi sen nuoremmille. Itse hän lähtisi maailmalle uutta tointa etsimään. Kaiken ikänsä hän oli asunut täällä Satumaassa kuten kaikki hänen esi-isänsäkin ennen häntä, mutta nyt hän lähtisi täältä pois, ja kukapa tiesi, ehkäpä maailmalla olikin parempi olla kuin täällä Satumaassa!

Mestaritonttu kuivasi silmiään punaisella lippolakillaan. Hänen mielensä keveni, hän oli melkein innostunut. Niin, maailmalle, sinne hän lähtisi! Ja hän lähtisi oitis! Heti!

Mestaritonttu painoi lippolakin päättävästi päähänsä, otti kulta-avaimen kainaloonsa ja lähti tassuttelemaan tonttujen käytävään. Sen varrella asuivat kaikki tontut. Hän avasi varovasti oven, joka johti vuorenonkalon tapaiseen suureen saliin. Siellä nukkuivat tontut makeasti. Mestaritonttu hiipi hiljaa heidän ohitsensa ja herätti viimeisenä nukkuvan tonttu-ukon, jolla oli melkein yhtä pitkä ja yhtä valkoinen parta kuin hänelläkin. Tämä hypähti vikkellä istumaan ja

katseli hämmästyneenä ja unenpöpperöisiä silmiään hieroen Mestaritonttua.

»Nouse, Mikki», sanoi Mestaritonttu, »olen huomannut, etten enää kelpaa Satulinna vartijaksi, ja siksi lähten nyt maailmalle. Tahdon lähteä nyt heti, ennen kuin linnassa herätään, sillä jos näkisin kaikki ystäväni ympärilläni, olisi minun hyvin vaikea jättää heitä. Katso, tässä on linnan oven avain. Ota se ja asetu minun sijalleni yövahdiksi, kun minä nyt lähten.»

Mikki katseli Mestaritonttua ymmällään. »Lähdetkö sinä oikein todella?» hän kysyi ihmetellen. »Oikeinko pois täältä, Satumaasta?»

»Oikein», Mestaritonttu sanoi varmasti.

»Mutta minä luulen, ettei tonttujen ole hyvä olla muualla kuin Satumaassa, niin kertoi minulle isoäiti lapsena ollessani», Mikki intti.

»Oliko isoäitisi milloinkaan käynyt maailmalla?» kysyi Mestaritonttu.

»Ei, mutta hän oli kuullut sen isoisältään», Mikki sanoi.

»Oliko hän sitten käynyt maailmalla?»

»Ei, en luule ainakaan. Muistaakseni oli hän kuullut sen kumminsa tädiltä.»

»Mutta eihän tuollaisiin tietoihin ole luottamista», sanoi Mestaritonttu päättävästi, »nehän ovat ilmeisesti vain arveluita, saattavat olla suorastaan pelkkiä ennakkoluuloja. Olenpa varma, että kunniallinen tonttu voi menestyä maailmalla ainakin yhtä hyvin kuin Satumaassa. Mutta katso, jo alkaa aamu sarastaa. Meidän on nyt lähdettävä.»

He tassuttelivat töppösissään nukkuvien tonttujen ohi. Mestaritonttu pistäytyi omaan komeroonsa onkalon nurkassa. Se oli herttainen komero, seinät ja lattia pehmeästä karhunsammaleesta, keskellä kirkas lähde kuin hopea ja nurkassa aina palava pieni taikatuli. Se lämmitti, jos Mestaritonttu oli viluinen, ja sen yllä olevaan kattilaan ilmestyi aina herkkuja, kun hän oli nälkäinen. Mestaritonttu kaivoi seinästä sammaleen alta esille parhaimman punaisen lippolakkinsa, jonka hän painoi päähänsä vanhan sijalle, ja veti ihka uudet tuohiset töppöset jalkaansa, sillä hän tahtoi olla siisti maailmalle lähtiessään. Lopuksi hän pisti taskuunsa kourallisen hopeahiekkaa, joka väikkyi lähteensilmässä veden pohjalla, sillä matkalla täytyy olla hyvin varustautunut, hän mietti. Sitten he yhdessä Mikki-tontun kanssa hiipivät käytävään ja sieltä eteiseen.

»Tuon helmen otan mukaani matkalle, sillä muuten en osaa öisin liikkua pimeässä vieraalla maalla», sanoi Mestaritonttu. »Se on minun ikioma helmeni, sillä Päivikki on lahjoittanut sen minulle. Sinä, jolla on vielä nuoret silmät, näet kyllä vartioida ilman lyhtyäkin.» Ja Mestaritonttu kiipesi kattoon, irrotti sieltä helmen ja kiinnitti sen lippolakkinsa tupsun sisään. Sitten hän kapusi jälleen alas. Mikki avasi hänelle eteisen oven ja saattoi hänet ulos linnan pihalle. Aamurusko punersi jo taivaalla, kun tontut kättelivät toisiaan hyvästiksi. Mikki toivotti Mestaritontulle onnellista matkaa ja Mestaritonttu lähetti terveisiä kaikille ystävilleen. Niin lähti Mestaritonttu maailmalle.

Hän kulki hitaasti ja mietteissään. Aamutuuli suhahteli vielä unisena puiston puissa, valkea hiekka helähteli tuohitöppösten alla, ja tien varrella kasvavat kukkaset avasivat juuri terälehtiään. Mestaritonttu oli lukevinaan niiden sinisessä katseessa kysymyksen: minne matka, Mestaritonttu? – Mutta Mestaritonttu kulki ääneti.

Hän saapui Satumaan porteille, jota valkopukuiset hyvät haltijat vartioivat. He avasivat portit, ja Mestaritonttu huomasi seisovansa laajalla kanervakankaalla. Minne hän vain katsoikin, hänen silmänsä kohtasivat vain kanervikkoa. Tuhannet kanervat loivat häneen katseensa kerraten saman kysymyksen kuin Satumaankin kukkaset: minnekä matka, Mestaritonttu?

Niin, minnekä matka? Mestaritonttu pani sormen nenälleen ja tuumi. Samassa kohosi aurinko kanervakankaan reunasta häikäisevässä loistossaan, ja Mestaritonttu teki päätöksensä: hän tahtoi kulkea aurinkoa kohden!

Niin hän alkoi vaelluksensa.

Säteilevä aurinko kohosi yhä korkeammalle, ilma alkoi käydä kuumaksi. Mestaritontun tuli niin lämmin, että otti lipolakin päästään ja kulki heilutellen sitä. Hän siristeli pieniä ystävällisiä silmiään ja tirkisteli niillä aurinkoa. Noin ei aurinko milloinkaan paahtanut Satumaassa! Oikein alkoi väsyttää.

Mestaritonttu istahti hetkiseksi kanervikolle lepäämään. Vielä oli pitkä matka sitä kuljettava, vasta tuolla kaukana häämötti metsänraja. Lisäksi alkoi Mestaritontulla olla nälkäkin. Hän katseli etsien ympärilleen, mutta missään ei

näkynyt marjoja, ei mehiläisiä mettä kantamassa, eikä läikkyvää lähteensilmää, vain kanervia, aina vain kanervia. Eivätkä nämä kanervat olleet niin kuin Satumaan kukkaset, jotka nuokkuivat, tuoksuivat ja kuiskuttelivat aina toisilleen salaisuuksiaan, ei, nämä seisoivat aivan jäykkänä ja vain tuijottivat Mestaritonttua. Hänen tuli paha olla, ja hän nousi jatkamaan matkaansa.

Mestaritonttu vaelsi edelleen raskain askelin ja hikipisarat putoilivat hänen otsaltaan. Eikö hän jo vihdoinkin saapuisi metsänreunaan? Mutta metsänreuna näytti yhä kaukaiselta. Aurinko hehkui nyt pilvettömältä keskitaivaalta ja sen kirkkaus häikäisi silmiä niin, että Mestaritonttu tuskin näki mihin astui. Häntä alkoi jo uuvuttaa. Hän kääntyi katsomaan taakseen Satumaata kohden. Siellä kaukana hohtivat sen valkoiset muurit.

Mestaritonttu huokasi ja jatkoi matkaansa horjahdellen.

Mutta mikä tuolla leuhotteli häntä vastaan? Kummitus, peikko vai pilvikö? Mestaritonttu pysähtyi ja varjosti kädellään silmiään. Todellakin, mikähän tuo lie?

Kummitus kiiti lähemmäksi. Mestaritonttu odotti uteliaana. Hän puristi punaista lippolakkiaan molemmin käsin rintaansa vasten ja odotti jännittyneenä. Jo olikin kummitus aivan hänen edessään, Mestaritonttu huomasi nyt, että se olikin luudalla ratsastava noita. Saapuessaan Mestaritontun kohdalle pysähdytti noita luutansa ja laskeutui sen varrelta maahan. Mestaritonttu näki, että hänen pukunsa oli ommeltu suosammaleesta, lyhyt tukka hulmusi pään ympä-

rillä ja hän oli väsyneen näköinen. Noita lähestyi Mestaritonttua ja puhui.

»Kuka sinä olet?» noita kysyi.

»Minä olen Satumaan Mestaritonttu, mutta kuka sinä sitten olet?»

»Minäkö? Minä olen Sammaleinen. Olin ennen Peikko-vuorilla hovinoitana, mutta sain osakseni niin suurta kiittämättömyyttä, että lähdin sieltä tieheni. Kiittämättömyys on maailman palkka», huokasi noita ja pyyhkäisi kädellään silmiään.

Mestaritontulla oli hellä sydän. Sammaleista kävi sääli!

»Älä ole milläsikään, Sammaleinen», hän sanoi, »minäkin olen lähtenyt Satumaasta ikipäivikseni, sillä minäkin sain kokea kiittämättömyyttä. Nyt olen matkalla maailmalle uutta tointa etsimään.»

»Niinkö», Sammaleinen virkkoi ihmetellen, »niinkö? Vai tapahtuu Satumaassakin joskus sellaista! Onko nyt kummempaa kuultu? Mutta jos olet matkalla maailmalle uutta tointa etsimään, niin voit lähteä minun kanssani yhtä matkaa. On niin ikävä matkustaa yksinään.»

»Minne sinä sitten olet matkalla?» Mestaritonttu kysyi.

»Kotiini, Suosaarelle. Asun siellä aivan yksinäni. Jos siis sinulla ei ole muuta tehtävää, niin voisit asettua asumaan sinne minun vieraanani. Yksinään tulee aika pitkäksi. Ikävinä sadepäivinä on hupaista jutella jonkun kanssa, ja sittenpä sinä myöskin voisit auttaa minua korjaamaan majaani, sillä otaksun sen olevan hiukan rappiolla, kun olen ollut sieltä poissa kovin kauan aikaa.»

»Miksi sinä sitten asut siellä Suosaarella yksinäsi, miksi et asu Kyöpelissä niin kuin muutkin noidat?» kysyi Mestaritonttu.

»Siksi, että Suosaari on Sammaleisten kuuluisan velhosuvun vanha perintötila. Kyöpelinvuoren haltija, kaikkien noitien herra, lahjoitti sen kerran eräälle esi-isälleni palkaksi tämän suurista palveluksista. Ymmärräthän, että on erikoinen armo ja kunnia saada asua ikiomalla saarella oikealla perintötilalla! Sammaleisten suku on ollutkin niin kunnioitettu ja kuuluisa, että itse Peikkovuorten jättiläisenkin tarjosi minulle hovinoidan viran mahtavassa linnassaan, mutta minä, viimeinen Sammaleinen, kaipasin isäini maalle takaisin, ja olenkin nyt sinne matkalla. Peikkovuorilla olen kuitenkin tottunut hyvään seuraan, en viihdy yksinäni. Vaikka Kyöpelissä asuvat ystävättäreni tulevatkin minua usein tapaamaan, ja minäkin vuorostani lennän kyllä sinne usein, pelkään kuitenkin, että tulee tuntumaan yksinäiseltä. Siksi minusta olisi hauskaa, jos sinä, Mestaritonttu, myöskin asettaisit saarelleni asumaan. Voisit jatkaa matkaa tässä luudan varrella, takanani, niin eivät jalkasi väsy», Sammaleinen puhui.

Mestaritontun silmät kävivät pyöreiksi hämmästyksestä.

»Mutta enhän minä osaa ratsastaa luudalla. Satumaassa ratsastetaan vain valkoisilla joutsenilla, kesyillä jäniksillä ja kurkilinnuilla», hän sanoi.

»Mutta luudalla on paljon hausکمپی ratsastaa», Sammaleinen intti. »Älä ensinkään pelkää putoavasi, sinä voit istua

minun selkäni takana ja pitää minusta kiinni. Saatpa nähdä miten nopeasti lennämme kankaan yli. Koetetaanko?»

Mestaritonttu pani sormen nenälleen. Niin hän aina teki miettiessään juurta jaksain. Hänestä se selvensi ajatuksia.

»No olkoon menneeksi», hän sanoi sitten. »Voinhan aluksi lähteä mukanasi katsomaan millaista on Suosaarella. Jollei oloni siellä minua miellytä vaellan edelleen.»

Sammaleinen istahti nyt hyvillään luutansa varrelle ja Mestaritonttu asettui hänen taaksensa. Sammaleinen mumisi jotakin ja levitti hetkiseksi käsivartensa siipien tavoin. Heti alkoi luuta liikkua, se kohosi hitaasti maasta ja alkoi sitten lentää kovaa kyytiä. Sammaleisen lyhyt, harmaa tukka hulmusi ja kutitteli Mestaritontun kasvoja, ilma vinkui hänen korvissaan ja kauniit kanervan kukkaset vilisivät hänen silmissään, kun hän vain katsahti maahan. Oikein Mestaritonttua huimasi. Sellaista vauhtia ei hän ollut koskaan ennen matkustanut. Hän piteli Sammaleista vyötäisistä ja ummisti silmänsä.

Heidän siinä lentäessään ilmojen halki kuulivat he korpin koikkuvan, ja kun Mestaritonttu avasi silmänsä, näki hän suuren mustan linnun lentävän heidän jäljessään. Tahtoiko-han se syödä heidät suuhunsa! Mestaritonttu säikähti niin, että oli putoamaisillaan luudalta.

»Älä pelkää, Mestaritonttu, ei Mustanokka tee pahaa, kun se näkee sinun olevan minun seurassani. Se on minun korppini. Se lähti kanssani Peikkovuorilta, mutta jäi äsken minusta jälkeen. Nyt se taas on löytänyt minut», Sammaleinen rauhoitti Mestaritonttua.

Mustanokka kierteli ja kaarteli heidän ympärillään, se tähysteli Mestaritonttua pienillä, välkkyvillä silmillään. Sitten se äkkiä laskeutui alas ja istahti luudan varrelle Sammaleisen eteen. Niin he kaikki kolme jatkoivat matkaansa.

Eipä aikaakaan niin he jo olivat jättäneet kanervakankaan kauaksi taaksensa. Heidän allaan huojui ja suhisi koivikko, mutta he lensivät koivikon yli, yli metsien ja vuorien, yhä edelleen vain. Aurinko painui länttä kohden, mutta Sammaleisen luuta oli väsymätön. Mestaritonttua alkoi väsyttää niin, että hänen silmänsä painuivat väkisin umpeen. Unessa tunsu hän, että ilma kävi viileämmäksi. Joskus riipaisi kuusen latva Mestaritontun jalkoja. Väliin lehahti unestaan säikkynyt lintu heidän allaan pakoon. Oli yö.

Äkkiä tuntui kuin valkenisi yö heidän ympärillään. Mestaritonttu avasi silmänsä selkoselälleen, katsahti alaspäin ja huomasi, että he parhaillaan lensivät suuren suon yläpuolella. Se välkkyi heidän allaan kuin järvi kuutamossa.

»Olemmeko kohta perillä?» Mestaritonttu kysyi Sammaleiselta.

»Aivan heti», Sammaleinen vastasi. Samassa alkoi luuta jo laskeutua alaspäin. Mestaritonttu koetti tähystellä tarkoin allensa. Eihän Sammaleinen toki aikonut laskeutua suohon? Silloin hän huomasi suon pinnalla lehden, jota kohden he laskeutuivat huimaa kyytiä.

Mitä enemmän he laskeutuivat, sitä suuremmaksi kävi lehti, ja hän huomasi, ettei se ollutkaan mikään lehti, vaan oikea pieni saari. Samassa he jo olivat perillä.

Kun Mestaritonttu nousi luudalta, huimasi häntä niin, että hänen täytyi hetkiseksi istuutua lahonneelle puunrungolle, joka lojui maassa. Siinä hän istui ja katseli ympärilleen. Tämä Suosaari oli kummallinen saari! Siinä kasvoi matalaa viidakkoa, jonka juuria peitti sammal. Mutta ei sellainen kaunis, pehmeä sammal, jollaisella Satumaassa oli niin hauska torkkua, vaan sammal, mikä joka askeleella painui alas ja pursusi mutaa ja vettä. Mestaritonttu katseli huolestuneena uusia töppösiään, nehän olivat jo mutaiset, vaikka hän tuskin vielä oli astunut pari askelta! Mutta Sammaleinen näkyi jo menevän reippaasti tuolla viidakossa. Mestaritonttu nousi kiireesti seuraamaan.

Hän käänsi oksia varovasti syrjään ja koetti pujotella niiden välistä, mutta ne eivät tahtoneet päästää Mestaritonttua eteenpäin. Ne kietoutuivat hänen ympärilleen niin, että hän vaivoin pääsi niistä selviytymään. Ja kun hän vihdoinkin pääsi niistä irti, löivät ne häntä äkkiä kirvelevästi kasvoihin. Ne aivan kuin tekivät Mestaritontulle kiusaa. Vihdoin hänen täytyi huutaa Sammaleista avukseen. Mutta Sammaleinen oli jo kadonnut näkyvistä. Mestaritonttu huusi uudelleen.

Hetken kuluttua risahteli viidakossa ja Sammaleinen ilmestyi oksien takaa.

»Mitä sinä huudat», hän kysyi, »etkö osaa tulla jäljessäni?»

»Osaan kylläkin, mutta viidakko ei laske minua eteenpäin, se tekee minulle kiusaa», Mestaritonttu valitti harmistuneena.

»Vai niin», sanoi Sammaleinen ja hän huitaisi viidakkoa luudallaan mutisten jotakin hiljaa. »Tämä on Mestaritonttu ja

hän tulee asumaan täällä luonani, antakaa hänen kuljeskella täällä missä ikinä häntä haluttaa», sanoi hän ääneen eräälle pensaalle, jonka oksa oli vielä takertunut kiinni Mestaritontun takin taskuun.

Viidakossa kulki kuin yötuulen suhahdus. Puitten ja pensaitten oksat painuivat alas ja Mestaritonttu ja Sammaleinen pääsivät esteettömästi kulkemaan. Mestaritonttu huomasi nyt, että viidakon läpi johtikin jonkinlainen polku. Kuu paistoi polulle, jossa muta poreili sammaleen läpi. Siellä täällä polun varrella oli matalia kiviä ja lahoja, kaatuneita puunrunkoja.

Kuljettuaan jonkin aikaa viidakkoa he tulivat pienelle aukealle, jonka keskellä kohosi maja. Sammaleinen meni aukean poikki majalle päin ja Mestaritonttu seurasi häntä. Kuutamoa lankesi majan ylle. Mestaritonttu näki nyt, että sen seinät oli tehty lahoista puista, joiden välit olivat tilkityt sammaleella. Katto näytti olevan putoamaisillaan sisään. Sillä kasvoi pitkää heinää. Ovi riippui yhdellä saranalla. Sammaleinen oli mennyt suoraan sisään, ja hetken emmittyään seurasi Mestaritonttukin häntä sinne.

Tämäpä vasta oli vaivainen maja! Sellaista ei löytynyt koko Satujenmaassa yhtäkään. Mestaritonttu jäi ovelle seisomaan ja ihmettelemään. Kuivuneet katajanneulaset peittivät epätasaisen lattian, jonka toisella seinämällä oli avoin luukku. Seiniltä oli sammal rapissut alas ja yötuuli puhalteli sisään kolojen kautta. Sammaleinen puuhaili toimeliaasti majan perällä. Hän mutisi itsekseen ja pyyhkäisi luudallaan samaa kohtaa lat-

Kuljettuaan jonkin aikaa viidakkoa he tulivat pienelle aukealle, jonka keskellä kohosi maja.

tialla ristiin ja rastiin, pitkin ja poikin. Luudan alla avautui lattiapalkki ja aukosta kohosi jotakin mustaa ja kummallista. Mitä se oli? Mestaritonttu tuijotti. Se oli kolmijalkainen pata. Sammaleinen kävi käsiksi pataan, asetti sen tukevasti seisomaan ja puhalsi sen alle. Heti syttyi padan alle tuli palamaan.

»Sinua kai väsyttää, Mestaritonttu. Istupa hetkeksi tuohon jakkaralle lepäämään, minä käväisen ulkona hakemassa jotakin keitoksi sopivaa», Sammaleinen puhui, ja osoitti sormellaan padan ääressä seisovaa pientä jakkaraa. Mutta Mestaritonttu seiso i yhä oven luona.

»Ei kai tämä vain ole kotisi, Sammaleinen, eihän tämä ole perintötilasi, josta minulle puhuit», hän kysyi.

»Tämähän se juuri on», sanoi Sammaleinen hyvillään. »Tosin tämä nyt on hiukan epäkunnossa, mutta kuinka saattaisikaan olla toisin, kun olen ollut niin kauan poissa. Saatpa nähdä vain, Mestaritonttu, miten äkkiä saamme täällä kodikasta ja hauskaa, kunhan vain ehdimme hiukan järjestää. Mutta nyt olemme liian väsyneitä, syötyämme käymme levolle. Kas niin, istuhan nyt kiltisti ja odota kunnes palaan.» Niin sanoen lähti Sammaleinen ulos pieni vasu käsivarrellaan.

Mestaritonttu kävi istumaan jakkaralle. Tällainen siis oli Sammaleisen asunto! Näin kolkko, jylhä ja viheliäinen! Kuinka saattoi Sammaleinen viihtyä täällä? Mestaritonttu tuns i, että hän ei ainakaan tulisi täällä viihtymään ja hän päätti syötyään lähteä etsimään itselleen kodikkaampaa yösijaa. Alakuloisena hän katseli padan kylkiä nuolevia liekejä. Samassa Sammaleinen jo palasikin ja tyhjensi pataan

vasunsa sisällön: kellastuneita lehtiä, koiruohoa ja tyhjiä linnunpesiä. Vielä kerran meni Sammaleinen ulos ja palasi kantaen vettä korvattomassa kannussa. Hän kaatoi veden pataan ja alkoi hämmentää keittoa suurella kauhalla. Mestaritonttu ei ollut uskoa silmiään.

»Mitä sinä tuosta risukasasta keität?» hän kysyi ihmetellen.

»Risukasasta», Sammaleinen kertasi loukkaantuneella äänellä. »Tämäpä ei olekaan mikään risukasa, siitä tulee mai niota ruokaa. Parempaa keittoa et ole ikäpäivinäsi syönyt. Et Satujenmaassakaan.»

Mestaritonttu nosti kätensä torjuen ylös. »Ruokaako, ei, ei, minä en voi syödä tuollaista, en mitenkään.»

Sammaleinen katseli Mestaritonttua kummeksien. »Etkö usko, että keittoni on hyvää? Mutta sinulla taitaakin olla yhtä kummallinen maku kuin Satumaan Päivikillä, joka kerran eksyi luoksemme Peikkovuorille. Hänkään ei voinut syödä mitään mitä peikot hänelle tarjosivat. Jos tämä ei kelpaa sinulle, täytyy sinun mennä tuonne ulos poimimaan muuraimia, siellä on niitä aivan keltaisenaan. Olen kuullut, että Satumaan ihmiset pitävät paljon muuraimista.»

»Se on aivan totta», Mestaritonttu sanoi, »menen heti, syön niitä kovin kernaasti. Ja laskeudu sinä Sammaleinen vain levolle syötyäsi keittosi. Minä kyllä löydän itselleni makuusijan; olen tottunut itse huolehtimaan itsestäni.»

»Hyvää yötä sitten», Sammaleinen sanoi. Hän sekoitti ahkerasti keittoaan, ja Mustanokka, joka juuri tuli lehahtaen

ovesta sisään, lensi hänen olkapäälleen istumaan. Sekin tarkasteli uteliaana pataa. Mestaritonttu lähti majasta.

Oli kirkas kuutamo. Mestaritonttu huomasi, että aukea Sammaleisen tuvan ympärillä oli todellakin keltaisenaan muuraimia. Hän kumartui poimimaan niitä lippolakkiinsa. Pian oli lakki täynnä ja hän istahti kannolle syömään marjojaan. Ne virkistivät, nälkä ja jano katosivat yhtäkkiä, ja Mestaritonttu tunsii olevansa jälleen aivan virkeä. Nyt hän vielä tahtoi etsiä itselleen yömajan.

Hän astui aukean poikki ja tunkeutui viidakkoon. Siirtäen tiheikön oksia edestään hän nousi pienelle kummulle, jonka huipulla oli suuri, sammaltunut kivi. Mestaritonttu kiersi kiveä tarkastellen sitä kuutamossa. Se oli korkea ja leveä ja keskeltä tasainen. Yhdeltä sivustalta oli kiven kylki rosoinen, niin että siitä saattoi kiivetä ylös kivelle. Mestaritonttu kiipesi sinne ja piti sielläkin tarkastusta. Se oli niin kuin tasainen, suuri katto. »Täällä minä rupean asumaan», Mestaritonttu mietti, »minä kokoan huomenna sammalta ja oksia, joista rakennan tähän seinät, risuista teen katon. Mutta nyt on liian myöhäinen, nyt minä käyn nukkumaan.» Ja Mestaritonttu etsi itselleen sopivimman makuupaikan erästä syvennyksestä läheltä kiven toista reunaa, jonka yli vanha, harmaapartainen kuusi kurotti oksiaan. Hän kietoi takkinsa tiiviimmin ympärilleen ja laskeutui kivelle makaamaan.

Kuu kiersi hitaasti taivaankantta ja kuusi suhisi hiljaa. Oli ikään kuin joku huokailisi. Mestaritonttu kohotti päätään ja katseli ympärilleen.

SUOMALAISEN SATU-
KIRJALLISUUDEN KLASSIKKO
ON KIEHTONUT SUKUPOLVIA
TOISENSA JÄLKEEN.

Viisas Mestaritonttu on vartioinut satoja vuosia Satumaan kuninkaanlinnaa, mutta loukkaantuu moitteista ja lähtee maailmalle. Sattumalta Mestaritonttu kuulee prinsessasta, joka on velhojen vallassa. Mestaritonttu pyytää avukseen prinssi Yönsilmän ja käynnistää pelastustoimet.

Tamperelainen sadunkertoja **Aili Somersalo** (1887–1957) tunnetaan aurinkoisista satuhahmoistaan. Pitkän kirjailijanuransa aikana hän ehti julkaista muun muassa toistakymmentä satukirjaa. **Onni Mansnerus** (1906–1980) oli suomalainen taidemaalari ja graafikko.

Hän on tehnyt lumoavat satukuvitukset muun muassa *Mestaritontun seikkailut* ja *Päivikin satu* -kirjoihin.

www.wsoy.fi

9 789510 530689

L84.2

ISBN 978-951-0-53068-9